

АУДИТ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ В ДЕРЖАВНИХ УСТАНОВАХ

Виконала: Халімончук К. А.
студентка першого (бакалаврського) рівня
Науковий керівник: Рябчук О. Г.,
к. е. н., доцент, доцент кафедри обліку та аудиту

ВІД КОНТРОЛЮ — ДО ЦІННОСТІ

ТРАДИЦІЙНИЙ АУДИТ

Перевіряє лише законність витрат.
Фіксує факти порушень, але не
виявляє системних недоліків у
управлінні.

АУДИТ ЕФЕКТИВНОСТІ

Запитує: «Яку цінність отримало суспільство за кожну витрачену гривню?» Досліджує, наскільки раціонально державний орган використовує ресурси для досягнення конкретних соціально-економічних результатів. Цей підхід дозволяє виявити не лише факти порушень, а й системні недоліки в управлінні, що призводять до марнотратства або низької якості державних послуг.

КОНЦЕПЦІЯ «ТРЬОХ Е» (3Е)

1

Економічність

Мінімізація витрат ресурсів при забезпеченні належної якості.

2

Продуктивність

Співвідношення між використаними ресурсами та отриманим продуктом.

3

Результативність

Ступінь досягнення поставлених цілей державної політики.

ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ В ПРОЦЕСІ АУДИТУ?



Фінансові потоки

Аналіз системи планування бюджету та механізмів фінансування. Аудитор аналізує весь життєвий цикл управління фінансами — від планування бюджетних запитів до фактичного виконання програм.

Внутрішній контроль

Оцінка наявності та дієвості контрольних процедур, які мають запобігати неефективним рішенням ще на етапі їх підготовки.

Ризики та втрати

Виявлення неефективних витрат, дублювання функцій, недоліків у плануванні та ризиків, що можуть призвести до втрат бюджетних ресурсів.

Управлінські рішення

Обґрунтованість і своєчасність рішень керівництва, а також його спроможність швидко адаптуватися до змін в економічному середовищі.

СОЦІАЛЬНА СПРЯМОВАНІСТЬ АУДИТУ

Особливістю аудиту в державному секторі є його соціальна спрямованість. На відміну від приватних підприємців, де головним критерієм є прибуток, у публічному секторі ключовим є суспільний ефект, а саме якість наданих послуг, рівень задоволення громадян, досягнення соціально-економічних результатів. Тому аудит ефективності враховує як фінансові показники, так і нефінансові результати діяльності.

Якість наданих послуг



Рівень задоволення
громадян



Досягнення соціально-
економічних результатів



СУЧАСНІ МЕТОДИ АУДИТУ

Важливу роль відіграє також впровадження сучасних методів аудиту, зокрема ризик-орієнтованого підходу, використання аналітичних інструментів та цифрових технологій. Це дозволяє підвищити точність оцінки, своєчасно виявляти проблеми та забезпечувати більш якісне управління ресурсами.

Ризик-орієнтований підхід

Фокус на найбільш ризикових зонах управління ресурсами для своєчасного виявлення проблем

Аналітичні інструменти

Використання аналітичних інструментів для підвищення точності оцінки ефективності

Цифрові технології

Застосування цифрових технологій для забезпечення більш якісного управління ресурсами



Ключові складові аудиту ефективності

У межах такого аудиту ключовим є аналіз взаємозв'язку між витраченими ресурсами та отриманими результатами. Це передбачає оцінку системи бюджетного планування, якості управлінських рішень, організації внутрішнього контролю та фактичних результатів діяльності установи. Саме через ці складові розкривається зміст аудиту ефективності.

Складові	Об'єкт дослідження	Значення
Планування фінансових ресурсів	Обґрунтованість бюджетних запитів, відповідність цілям	Запобігає нераціональному розподілу коштів
Використання коштів	Доцільність і економність витрат	Дозволяє зменшити перевитрати та втрати
Внутрішній контроль	Наявність і дієвість контрольних процедур	Забезпечує попередження фінансових порушень
Управлінські рішення	Обґрунтованість і своєчасність рішень	Впливає на досягнення запланованих результатів
Результати діяльності	Ступінь досягнення поставлених цілей	Визначає загальну ефективність програми

ОСНОВНІ НАПРЯМИ АУДИТУ ЕФЕКТИВНОСТІ

Аналіз основних напрямів аудиту ефективності управління фінансовими ресурсами в державних установах, критеріїв оцінки та методів дослідження подано в табл. 2.

Напря́м аудиту	Критері́ї оці́нки	Показники	Методи перевірки
Планування бюджету	Обґрунтованість, точність	Відхилення план/факт, % виконання	Аналіз кошторисів, порівняння
Використання коштів	Ефективність, цільове використання	Частка нецільових витрат, економія	Документальна перевірка, співставлення, аналіз
Доходи (за наявності)	Повнота, своєчасність	Виконання плану доходів	Аналіз фінансової звітності, документальна перевірка
Управління активами	Збереження, ефективність	Коефіцієнт використання активів	Інвентаризація, аналіз, документальна перевірка
Звітність	Достовірність, своєчасність	Кількість помилок, затримок	Документальна перевірка звітності, співставлення
Закупівлі	Прозорість, конкурентоспроможність	Кількість тендерів, економія	Аналіз тендерної документації
Дотримання законодавства	Відповідність нормам	Кількість порушень	Юридичний аналіз



РЕЗУЛЬТАТИ ТА ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ

Проведення аудиту ефективності дозволяє оцінити планування, використання коштів, закупівлі, внутрішній контроль та звітність за чіткими критеріями та показниками.

Застосування зазначених у табл. 2 методів перевірки забезпечує об'єктивну оцінку ефективності, своєчасне виявлення порушень і ризиків, а також сприяє оптимізації використання фінансових ресурсів державних установ.

Впровадження результатів такого аудиту дозволяє не лише економити бюджетні кошти, а й суттєво підвищувати довіру громадян до державних інституцій.

ВИСНОВКИ: БАЛАНС МІЖ НОРМОЮ ТА ІННОВАЦІЄЮ

Ефективне управління фінансами в держустановах – це баланс між дотриманням суворих норм бюджетного законодавства та гнучким, інноваційним підходом до використання кожного наявного активу задля суспільного добробуту.



Трансформація держсектору

Аудит ефективності є критично важливим для трансформації державного сектору в сервісно-орієнтовану модель, виступаючи сполучною ланкою між стратегічними цілями держави та повсякденною діяльністю чиновників.

Економія та довіра

Впровадження результатів аудиту дозволяє не лише економити бюджетні кошти, а й суттєво підвищувати довіру громадян до державних інституцій.

Головна цінність

Аудит ефективності — це інструмент, що перетворює кожную витрачену гривню на вимірюваний суспільний результат.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

